

ÖZEL VE YABANCI SERMAYELİ MEVDUAT BANKALARININ FİNANSAL DURUMLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

COMPARATIVE ANALYSIS OF FINANCIAL PERFORMANCE OF PRIVATE AND FOREIGN CAPITAL DEPOSIT BANKS

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül ERTUĞRUL¹

ÖZ

Türk finansal sistemi içerisinde bankalar sahiplik yapılarına göre kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankaları şeklinde sınıflandırılırlar. Yaşanan bankacılık krizleri sonrası Türk bankacılık sektörü içinde yabancı sermayeli bankaların payı önemli düzeyde artmıştır. Reel sektörün en önemli fon sağladığı kuruluşlar bankalardır ve bankacılık sektöründe yaşanacak olan bir krizin reel sektörü ciddi anlamda etkileyeceği de bilinmektedir. Reel sektörün yatırımlarına devam etmesi ülkenin ekonomik büyüme ve kalkınmasının devamı için önemli olmaktadır. Bu açılarından düşünüldüğünde Türk bankacılık sistemi içerisinde yer alan bankaların da finansal performansları önem arz etmektedir. Çalışmada aktif büyüklüğü açısından önemli bir yerde bulunan ilk beş özel ve yabancı sermayeli bankaların finansal performansları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma ölçütü olarak aktif kalitesi, likidite, karlılık ve sermaye yeterliliği oranları açısından değerlendirilmiş ve analiz dönemi olarak 2012-2022 yıllık verileri kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan oranlar bazında değerlendirildiğinde karlılık açısından iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunmamışken, aktif kalitesi açısından Toplam Krediler/Toplam Varlıklar ve Donuk Alacaklar/Toplam Krediler açısından anlamlı bir farklılık yokken, Toplam Krediler/Toplam Mevduat oranı bazında özel sermayeli bankalar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Likidite oranları açısından yabancı sermayeli bankalar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuşken, sermaye yeterliliği oranlarından Özkaynaklar/Toplam Varlıklar açısından yabancı sermayeli mevduat bankalarının daha iyi performans gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mevduat Bankaları, Finansal Performans, T Testi.

JEL Sınıflandırma Kodları: G21, G32, C14.

ABSTRACT

In the Turkish financial system; public, private and foreign capital deposit banks are classified according to their ownership structures. After the banking crises in the financial system, the share of foreign capital banks in the Turkish banking sector has increased significantly. Banks are the most important funding institutions for the real sector, and it is known that a crisis in the banking sector would seriously affect the real sector. The real sector's continued investments are important for the continuation of the country's economic growth and development. In this respect, the financial performance of banks in the Turkish banking system is also important. In the study, the financial performances of the top five private and foreign capital banks, which have a significant place in terms of asset size, are compared. Asset quality, liquidity, profitability and capital adequacy ratios are used as benchmarks and annual data for 2012-2022 are used as the analysis period. When evaluated on the basis of the ratios used in the study, no significant difference is found between the two groups in terms of profitability, no significant difference is found in terms of Total Loans/Total Assets and Non-Performing Loans/Total Loans in terms of asset quality, while a significant difference is found in favor of private capital banks on the basis of Total Loans/Total Deposits ratio. While a significant difference is found in favor of foreign capital banks in terms of liquidity ratios, it is concluded that foreign capital deposit banks performed better in terms of Equity/Total Assets ratio among capital adequacy ratios.

Keywords: Deposit Banks, Financial Performance, T-Test.

JEL Classification Codes: G21, G32, C14.

¹ İstanbul Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, aertugrul@gelisim.edu.tr

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

The more developed the financial markets in a country, the higher the level of coping with crises in that country. Banks are the most basic intermediaries of the financial system, which has an important place in national economies. In economic terms, the growth and development of a country is realized by transforming savings into investments. Enterprises, which have an important place in real markets, need funds in order for their investments to be sustainable. The banking sector, especially for developing countries like Türkiye, is known as the most fundamental institutions that provide funds to real markets and intermediate the purchase and sale of financial assets. From this point of view, any crisis in the banking sector is expected to have negative impacts on the entire national economy. There has been a significant inflow of foreign capital banks into the banking sector, especially after the crises, and they continue to operate in the banking sector as domestic capital banks. Banks, which have an important place in the financial system, are classified according to their capital structures as public, private and foreign capital banks. In the study, banks, which are so important in financial markets, are evaluated in the context of foreign and private capital deposit banks and evaluated in terms of their financial ratios. The study aims to provide a comparative analysis of the financial performance of foreign and private capitalized deposit banks and to serve as a leading indicator against possible crises.

Design/methodology/approach:

In the study, the financial ratios of the top five domestic and foreign capitalized deposit banks operating in the Turkish banking sector in terms of asset size are taken as data. The ratios used in the study using annual data for the years 2012-2022 are obtained from the database of the Banks Association of Türkiye. Independent two sample t-test is used as the research method. The normality test, which is one of the assumptions of the t-test, is performed and it is seen that the normality assumption is met. SPSS 24 package program is used for the analysis. The ratios used in the study are determined as asset quality, liquidity, profitability and capital adequacy by utilizing the literature and sub-ratios are created for each basic criterion. Three ratios are used for asset quality measurement and two ratios each for liquidity, profitability and capital adequacy measurements.

Findings:

The financial conditions of private and foreign capitalized deposit banks operating in the Turkish banking sector are compared in terms of average differences in terms of asset quality, liquidity, profitability and capital adequacy. Among the ratios used in asset quality, there is a significant difference in Total Loans/Total Deposits ratio of private and foreign capital deposit banks, while there is no significant difference in Total Loans/Total Assets and Non-Performing Loans/Total Loans. It is observed that privately-owned banks perform better in the Total Loans/Total Deposits ratio evaluated on a group basis. In terms of liquidity, it is found that there are significant differences between the groups in terms of Liquid Assets/Total Assets (LATV) ratio and Liquid Assets/Short-Term Liabilities ratio and it is seen that foreign capital banks are better in terms of liquidity performance. It is found that there is no significant difference in terms of Net Profit/Total Assets (ROA) and Net Profit/Total Equity (ROE) ratios, which are indicators of banks' profitability performance. While there is no significant difference between private and domestic capital deposit banks in terms of Capital Adequacy (CAR) ratio, there is a significant difference between the two groups in terms of Equity/Total Assets, while foreign capital banks perform better in terms of the weight of shareholders' equity in Total Assets.

Conclusion and Discussion:

Banks are among the most efficient financial institutions in financial markets. By transferring the funds they collect from savers to investment institutions, they ensure the efficient and effective allocation of funds. The resilience of financial institutions, which are so important for economic growth and development, against financial crises also gains importance. In recent years, it is observed that the number of foreign capital banks in the Turkish banking sector has been increasing and for these reasons, the financial performances of foreign and private capital deposit banks are compared in the study. According to the results obtained in the study, the findings obtained in terms of asset quality are consistent with the studies of Kevser (2021), Akyüz and Emir (2021) and Karaca et al. (2019), Dinçer and Görener (2011) that the performance of foreign capital banks is higher than private capital banks in terms of capital adequacy. While there is no significant difference in the performance of foreign and private capital banks in terms of profitability, the findings are different from the studies of Arslan and Bora (2021) and Balaj (2015), who found that the performance of foreign capital banks is higher in terms of return on equity. The finding that privately owned deposit banks perform better in terms of Total Loans/Total Deposits, which is an asset quality performance criterion, is similar to the findings of Ege et al. (2015) and Berger et al. (2005), but contrary to the findings of Akyüz and Emir (2021) and Balaj (2015). According to the ratios used as a measure of liquidity in the study, it is concluded that the liquidity of foreign capital banks is higher than the liquidity of private capital banks. This finding is in the opposite direction with the study of Berger et al. (2005), while it is in the same direction with the studies of Akyüz and Emir (2021), Ege et al. (2015) and Dinçer and Görener (2011). The findings of the study provide important findings for the Turkish banking sector. The evaluation of the financial position of banks on a group basis constitutes important data in terms of financial resilience. In future studies, it can be analyzed by making comparisons for different country banking systems in terms of current data and ownership structures.

1. GİRİŞ

Bir ülkenin ekonomik anlamda büyüme ve kalkınmasını sağlayan en önemli sistem derinleşmiş finansal bir piyasadır. Finansal piyasaların varlığı ülkedeki tasarrufların gömülme eğilimini azaltarak sistem içerisine aktarılmasını sağlar (Ersoy, 2017, s. 35). Finansal sisteme dahil olan tasarruflar ise yatırımların artmasına ve bu sayede ihracatın artmasına yol açarlar (Aytekin, 2018, s. 151). Finansal piyasalarda derinleşmenin yüksek olması aynı zamanda fon arz ve talep eden tarafların fonlardaki miktar ve zamansal yaşanabilecek sorunlarının çözümünü destekler. Finansal piyasalarda yer alan aracı kurumlar ise bu fonların aktarımına aracılık yapmasının yanında borçlanma maliyetlerinin de makul seviyelerde kalmasını sağlarlar ve böyle bir rekabet ortamında yatırım yapacak kesimin fon maliyetleri de azalır (Demir, 2018, s. 8). Böylesine önemli olan piyasaların ise en önemli aracı kurumları bankalardır ve hatta bankacılık sektörünün finansal piyasaların en temel yapı taşı olduğu söylenebilir.

Bankalar finansal piyasalarda oldukça önemli bir yere sahipken bankaların finansal performansları da büyük önem kazanmaktadır. Bankaların finansal performansları genellikle aktif kalitesi, likidite, karlılık, sermaye yeterliliği, karlılık ve yönetsel kabiliyetleri ile değerlendirilmektedir (Uslu, 2019, s. 200; Özgür, 2021, s. 58; Kevser, 2021, s. 68). Bu sınıflandırmalarda performansın oransal olarak belirli bir seviyede tutulması beklenmektedir. Belirlenen finansal performans göstergelerinde yaşanan olumsuz durumlar ise bankaları finansal anlamda riskler ile karşı karşıya getirmekte ve bir domino etkisi ile tüm finansal ve reel sektörü olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Bankalar yapıları gereği risklere çok açık olan finansal kurumlardır. Finansal sistemde yaşanan krizler reel piyasaları da çok ciddi şekilde etkilemektedir (Ergün ve Gökdemir, 2010, s. 2115; Öcal, 2011, s. 205). Yaşanan finansal krizler özellikle de 2001 yılında Türkiye’de yaşanmış olan bankacılık krizi sonrası sistem içerisine yabancı sermayeli banka girişi de önemli düzeyde artmıştır. Bankalar sahiplik yapılarına göre sınıflandırıldığında; kamu sermayeli, özel sermayeli ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının olduğu görülür (Çerçi, 2011, s. 5; Kara, 2019, s. 7). Türk bankacılık sistemi aktif büyüklüğü bakımından incelendiğinde yabancı sermayeli mevduat bankalarının bu yapı içerisinde sıralamada önemli yerlerde oldukları görülmektedir (Bumin, 2007, s. 85). Türk bankacılık sisteminde bu denli önemli yere sahip olan özel ve yabancı sermayeli bankaların yıllar içerisindeki finansal durumlarının incelenmesi de bu açılarından önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın ikinci bölümünde bankaların finansal performans göstergeleri ve yapılan yazın taramasına yer verilmiş ve üçüncü bölümde ise özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının finansal performansları karşılaştırılarak elde edilen bulgular sunulmuştur. Son bölümde ise çalışmaya ait bulgular değerlendirilmiş, konu ile ilgili öneriler sunulurken çalışmanın literatüre olan katkılarına yer verilmiştir.

2. BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANS GÖSTERGELERİ VE LİTERATÜR TARAMASI

Daha önce bahsedildiği gibi bankaların finansal anlamda riskli kurumlar olmasından dolayı bilanço yapılarının güçlü olması gerekmektedir. Çalışmanın bu bölümünde bankacılık sektöründe genel anlamda finansal durum göstergelerinden bahsedilip önemleri anlatılacak ve ardından konu ile ilgili yapılan yazın taramasına yer verilecektir.

2.1. Finansal Durum Göstergeleri

Bankaların finansal durum göstergelerinden; aktif kalitesi, likidite, karlılık, sermaye yeterliliği ve yönetsel becerileri anlatılacak ve bunların değerlendirilmesinde kullanılan başlıca rasyolara yer verilecektir.

- Aktif Kalitesi

Bankaların başarı göstergelerinden bir tanesi aktif kalitesidir. Bankanın aktif kalitesinin yüksek olması o bankanın başarılı bir banka olduğunu göstermektedir (Yüksel, 2016, s. 42; Dursun ve Bozkır, 2018, s. 247). Bankanın elinde bulundurduğu varlıklarını ne denli etkili ve verimli şekilde kullandıkları belirli rasyolar ile değerlendirilmektedir. Aktif kalitesinin değerlendirilmesinde kullanılan rasyolar, Türkiye Bankalar Birliği, Camels derecelendirme sistemi ve Basel kriterleri ile belirlenebilmektedir (Kaya, 2001, s. 3). Bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde bilançosunda bulundurduğu varlıklarının yanında bilanço dışı varlıklarının da sisteme dahil edilmesi gerekmektedir. Genellikle dikkat edilen hususlar, kullanılan kredilerin benzer türlerde yoğunlaşmış yoğunlaşmadığı, kullanılan kredilerin takibe düşme ve donuk hale gelme durumları, sorunlu aktiflerin belirlenmesi, izlenmesi ve incelenmesi ve menkul kıymet yatırımlarının verimliliğinin değerlendirilmesi şeklinde olmaktadır. Bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde kullanılan başlıca rasyolar; Takipteki

Krediler/Toplam Krediler, Toplam Krediler/Toplam Aktifler, Toplam Krediler/Toplam Mevduat, Finansal Varlıklar/Toplam Aktifler ve benzeri şekilde değerlendirilmektedir (Akgül, 2019, s. 571; Şahbaz, 2020, s. 40). Kullanılan rasyolar kısa bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda bankaların gelir sağladığı en önemli kaynağı kullandığı kredilerdir. Bu açıdan bankanın varlıkları içerisinde kredilerin payının yüksek olması gelirini arttıracığının bir göstergesi olarak düşünülmektedir. Benzer şekilde bankaların kullandığı krediler içerisinde takipteki kredilerin oranının yüksek olması ise gelir getiren kredinin kapatılmadığı ve kalitesinin düşük olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanır. Toplam mevduatın krediye dönüştürülme oranının ise yüksek olması istenmektedir. Mevduatların bankalar için önemli birer kaynak olduğu düşünüldüğünde kaynakların gelir getirici bir varlık olan kredilere dönüşme oranının da yüksek olması hedeflenmektedir. Finansal varlıklar yatırım yapılmış ve nihai hedefin karlılığı arttırmak olduğu önemli yatırım aktifleridir. Bu açıdan toplam aktifler içinde finansal varlık oranının yüksek olması da aktif kalitesini arttırdığı şeklinde yorumlanabilmektedir.

- Likidite

Bankalarda hem çağdaş hem modern yönetim anlayışında likidite yönetimi kısa ve orta vadede önemli bir performans göstergesi olmaktadır. Likidite, kısa vadede üç aya kadar nakit durumunun değerlendirilmesiyle, orta vadede maksimum bir yıla kadar ki nakit giriş ve çıkışlarının dengelenmesi şeklinde değerlendirilmektedir. Likiditenin gereğinden fazla tutulması bankalarda karlılığın azalmasına ve yatırım fırsatlarının kaçırılmasına neden olup fırsat maliyeti yaratırken, likiditenin gereğinden az tutulması fon maliyelerini artırıp müşteri taleplerini karşılayamadığı için ekstra maliyet yaratacaktır (Karataş, 2015, s. 22). Likiditenin değerlendirilmesinde kullanılan temel rasyolar; Likit Varlıklar/Toplam Varlıklar, Likit Varlıklar/Kısa Vadeli Yükümlülükler, Likit Varlıklar/Mevduat ve Mevduat Dışı Varlıklar ve benzeri şekilde sıralanmaktadır (Daver, 2020, s. 188; Özgür, 2021, s. 3210; Çilek ve Karavardar, 2023, s. 140). Bankalarda yer alan likit varlıklarının toplam varlıklar içerisindeki payının yüksek olması bankanın likidite gücünün yüksek olduğunu kısa ve orta vadede likidite sorununun yaşanmama ya da daha az yaşanmayı sağlayacağı kabul edilmektedir. Likit varlıkların kısa vadeli yükümlülüklerle oranının tutarsal olarak fazla olması ise bankanın elinde bulundurduğu kısa vadeli likit varlıkları ile kısa vadede almış olduğu borçlarını karşılama gücünü gösterdiğinden olumlu olarak yorumlanır. Bankaların likit sıkıntısı yaşamaması ise onlara esneklik kazandırırken ellerinde bulundurdukları fonlar ile rekabet avantajı yaratabilmektedirler. Likit varlıkların en önemli borç enstrümanı olan mevduat ve mevduat dışı fon enstrümanlarını karşılama gücünü gösteren bu oranın da yüksek olması bankanın likidite durumunun olumlu olduğunu göstermektedir.

- Karlılık

Bir bankanın uzun vadede en temel hedefinin sürdürülebilir bir kar maksimizasyonu olduğu düşünüldüğünde karlılık faktörünün bankaların finansal durumunda ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bankaların karlılık durumları değerlendirilirken temelde karlılık trendi ve istikrarı, karlılığı sağlayan faktörlerin çeşidi ve düzeyi, elde edilen karların risklere karşı olan hassasiyeti ve dağıtılmamış karların değerlendirilme yöntemleri göz önünde bulundurulur. Bu açılarından düşünüldüğünde temel olarak kullanılan karlılık rasyoları da; Net Kar/Toplam Aktifler, Net Kar/Toplam Özsermaye, Vergi Öncesi Kar/Toplam Aktifler ve Net Kar/Ödenmiş Sermaye'dir (Gazel vd., 2021, s. 166; Altınur vd., 2018, s. 62). Bankanın elinde bulundurduğu aktiflerini kullanarak kendisine yaratmış olduğu net kar düzeyi ne kadar yüksekse bankanın karlılık durumunun o denli iyi olduğu düşünülürken benzer şekilde bankanın özsermayesinden yaratmış olduğu net karın da yüksek olması özsermayenin etkili ve verimli bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Aynı zamanda bankanın ödenmiş sermayesinin de net kara dönüşümü bankaların karlılık göstergelerinden bir tanesidir ve bu oranın yüksek olması istenir.

- Sermaye Yeterliliği

Bir bankanın sermayesinin durumu ve kalitesi finansal anlamda banka için önemli bir performans göstergesidir. Bankaların sermaye yeterliliği durumları Basel kriterlerince de düzenlenmiş ve Türk bankacılık sektöründe Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun da takibinde olan önemli bir göstergedir. Bankaların ek sermaye ihtiyaçlarının olması durumunda yeterli düzeyde kaynak yaratılıp yaratılmayacağı bu ölçüt ile değerlendirilmektedir. Bankaların sermaye yeterliliğini gösteren en temel rasyolar ise, Özkaynaklar/Piyasa+Kredi+Operasyonel Riskler, Özkaynaklar/Toplam Varlıklar, Özkaynaklar-Cari Olmayan Varlıklar/Toplam Varlıklar (Baloğlu, 2022, s. 169; Kandemir ve Arıcı, 2013, s. 71). Bankalarda sermaye yeterlilik oranı olarak ta bilinen ve bankanın almış olduğu toplam risklerinin özkaynakları ile karşılama düzeyini gösteren bu oranın belirli bir düzeyin üstünde olma zorunluluğu bulunurken oran ne kadar yüksekse bankanın sermaye

yeterliliğinin de o ölçüde iyi olacağı düşünülür. Bankacılık sektörünün risklerinin yüksek olması dolayısıyla bu oranın önemi daha da artmakta ve aldıkları riskleri özkaynakları ile karşılama gücünün önemi çok daha fazla olmaktadır. Benzer şekilde bankanın özkaynakları ile toplam varlıklarını karşılama düzeyinin de sermaye yeterliliğinin önemli bir göstergesi olduğu düşünülür ve bu oranın da yüksek olması istenir. Bir diğer gösterge ise daha hassas ölçümlenen özkaynak toplamından likit olmayan ve uzun vadeli olan varlıkların olmadığı durumda toplam aktiflerini karşılama gücüdür. Bu oran ne kadar yüksek seviyede ise bankanın sermaye gücünün o ölçüde iyi olduğu söylenebilir.

- **Yönetmel Beceri**

Bankanın yönetim kapasitesini ve performansının önemli göstergelerinden olan bu değerlendirmede de bir takım önemli rasyolar kullanılmaktadır. Rasyolardan bahsedilmeden önce yönetmel beceri değerlendirmesi yöneticilerin başarısı, risk profili, sahiplik yapısı, stratejileri, iç kontrol sistemlerinin yeterliliği ve alınan kararların mevzuata uygun olması durumları ile ilişkilendirilir. Yönetmel becerinin ölçülmesinde kullanılan başlıca temel rasyolar ise; Şube Başına Net Kar/ Toplam Varlıklar ile Takipteki Krediler/Toplam Krediler şeklinde olmaktadır. Genel olarak yönetmel beceriler şube bazlı değerlendirilmektedir.

Çalışmanın bundan sonraki bölümünde konu ile ilgili yapılmış çalışmalar ve bu çalışmalara ait bulgulara yer verilecektir.

2.2. Literatür Taraması

Alev 2023 yılında yapmış olduğu çalışmada sekiz özel ile on bir yabancı sermayeli bankanın performansları ve likidite riskleri arasındaki ilişkilerini incelemiştir. Veri dönemi için 2002-2022 yıllarını kullanan yazar, iki farklı model kurmuştur. Analiz yöntemi olarak regresyon analizini kullanan yazar yabancı sermayeli bankaların likidite riski ile pozitif ilişkili olduğu, özel sermayeli bankalar da ise likidite riski ile negatif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Demirci (2023) yapmış olduğu çalışmada 2017-2021 yıllarında Türk bankacılık sisteminde faaliyet gösteren bankaların finansal durumlarını sahiplik yapılarına göre karşılaştırmıştır. Yöntem olarak MARCOS çok kriterli değerlendirme metodunu kullanan yazar 2018-2021 yıllarında yabancı sermayeli bankaların yönetmel açıdan daha iyi performans sergilediğini ancak beş yıllık dönemde kamu bankalarının özel ve yabancı sermayeli bankalardan daha iyi performans sergilediği sonucuna ulaşmıştır.

Arslan ve Bora (2021) çalışmalarında 3 kamu, 9 özel ve 21 adet yabancı sermayeli bankanın finansal durumlarını karşılaştırmışlardır. Karşılaştırma dönemi olarak 2015-2019 yıllarını ele alan yazarlar analiz yöntemi olarak Dupont analizini kullanmışlardır. 2015-2018 yıllarında kamu sermayeli bankaların özkaynak karlılıklarının sektör ortalamasının üstünde olduğu ancak 2019 yılında sektör ortalamasının altında kaldıklarını görmüştür. Özel sermayeli bankaların özkaynak karlılıklarının genellikle pazar değerlerinin altında kaldığını, yabancı bankaların da 2018 ile 2019 tarihlerinde özkaynak karlılığı açısından Pazar değerlerinin üstünde olduğu sonucuna varmışlardır.

Kevser (2021) Türk bankacılık sisteminde faaliyette bulunan kamu, özel, yabancı ve katılım bankalarının 2013-2018 yıllarındaki finansal durumlarını karşılaştırmıştır. Analiz yöntemi olarak Anova'yı kullanan yazar, aldığı kriterler içerisinde sermaye yeterliliği bakımından en iyi performansı sergileyen bankaların özel bankalar, karlılığı en yüksek olan bankaların kamu bankaları, en yüksek faiz geliri elde eden bankaların ise yabancı sermayeli bankalar olduğu sonucuna varmıştır.

Akyüz ve Emir (2018) çalışmalarında Türk bankacılık sektöründe bulunan yirmi iki tane fon toplayan bankaların 2003-2016 yıllarına ait finansal oranlarını CAMELS yöntemi ile değerlendirmişlerdir. Elde ettikleri bulgulara göre, aktif kalitesi, sermaye yeterliliği ve likidite açısından yabancı sermayeli fon toplayan bankaların, karlılık ve yönetim bakımından devlet bankalarının ve pazardaki riske karşı hassasiyet bakımından özel sermayeli bankaların daha iyi performans gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Karaca vd. (2019) çalışmalarında yerli ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının finansal performanslarını CAMELS yöntemi ile değerlendirmişlerdir. 2010-2017 yıllarına ait verileri kullanan yazarlar yıllar itibarıyla genel olarak yerli sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalardan daha iyi performans sergilediği bulgusuna ulaşmışlardır.

Çalışkan ve Eren (2016) araştırmalarında Türkiye’de faaliyette bulunan 20 adet kamu, yabancı ile özel sermayeli bankaların 2010-2014 tarihleri arasındaki mali durumlarını değerlendirmişlerdir. Analiz yöntemi olarak AHP-PROMETHEE yöntemlerini kullanan yazarlar iki yöntem ile de en iyi performansı gösteren bankanın Ziraat Bankası olduğu sonucuna varmışlardır.

Ege vd. (2015), çalışmalarında CAMELS derecelendirme yöntemini kullanarak banka grupları bazında bankaları karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirmişlerdir. Analiz dönemi olarak 2002-2010 yıllarına ait finansal oranları veri olarak alan yazarlar, kamu sermayeli bankaların, piyasa riskine duyarlılık, sermaye yeterliliği ile yönetsel yeterliliği bakımından çok daha fazla performans gösterdiğini, aktif kalitesi açısından özel sermayeli bankaların ve likidite bakımından ise yabancı sermayeli bankaların performanslarının daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır.

Balaj (2015) Kosova’da faaliyette bulunan özel ve yabancı sermayeli bankaların finansal durumunu 2001-2007 yılları için değerlendirmiştir. Analiz yöntemi olarak Dupont yöntemini kullanan yazar, yabancı sermayeli bankaların daha yüksek seviyede aktif ve özkaynak karlılığına sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda yazar, özel sermayeli yerli bankaların daha yüksek aktif verimliliğine sahip olsa dahi bunu kara dönüştürmede sorun yaşadığı sonucuna varmıştır.

Demirel vd. (2013) araştırmalarında Türk bankacılık sektöründe bulunan yabancı, özel ile devlet özelinde olan bankaların mali durumlarını 2002-2012 yılları için analiz etmiştir. Karlılık değişkeni olarak faaliyet karlılığının önemli göstergelerinden olan “Personel giderleri / Toplam aktif” ve “Operasyonel giderler / Toplam aktif” oranlarını kullanmışlardır. Kamu bankalarının karlılık performansının diğer bankalardan daha iyi olduğu bulgusuna ulaşılmışken, yabancı sermayeli bankaların giderlerinin yüksek olduğu sonucuna varmışlardır.

Dinçer ve Görener (2011) çalışmalarında bankaları sahiplik yapılarına göre sınıflandırmış ve 31 adet finansal oran ile kamu, yabancı ve özel sermayeli bankaların performanslarını değerlendirmişlerdir. Çalışmalarında VIKOR ve TOPSİS analiz metodunu kullanmışlardır. Elde ettikleri sonuçlara bakıldığında diğer iki türe göre, yabancı sermayeli bankalarındaha yüksek performans gösterdikleri bulgusuna ulaşmışlardır.

Berger vd.’nin (2005) çalışmalarında en düşük performans gösteren bankaların kamu bankaları olduğunu ve özel ile yabancı sermayeli bankalar kıyaslandığında da özel sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalardan daha yüksek performans gösterdiğini tespit etmişlerdir.

Crystal vd. (2002) yapmış oldukları çalışmalarında 6 ülke bankasının (Arjantin, Brezilya, Şili, Kolombiya, Peru ve Venezüella) banka grupları bazında karşılaştırmasını yapmışlardır. Analiz yöntemi olarak CAMELS derecelendirmesini kullanan yazarlar veri dönemi olarak 1995-2000 yıllarını analiz etmiştir. Elde ettikleri bulgulara göre yerli ve yabancı sermayeli bankaların devlet bankalarına kıyasla daha iyi performans gösterdikleri ve de diğer bankalara kıyasla sermaye yeterliliği konusunda çok daha yüksek performans gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır.

3. ARAŞTIRMA VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı, Veri Seti ve Hipotezler

Çalışmada Türkiye’de faaliyette bulunan özel sermayeli ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının 2012-2022 yıllarına ait yıllık verileri alınmıştır. Araştırmada özel sermayeli ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının analiz edilmesinin sebebi son zamanlarda, Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların sayısı ile aktif büyüklüklerinin artmasıdır. Çalışmada verileri alınan bankalar Türkiye Bankalar Birliği (TBB) özel ve yabancı sermayeli banka ayırımına göre belirlenmiş aktif büyüklüklerine göre ilk sırada yer alan beşer banka değerlendirmeye alınmıştır. Analize tabi olan özel sermayeli mevduat bankaları Akbank, Şekerbank, Fiba Banka, İş Bankası, Yapı Kredi Bankası, yabancı sermayeli bankalar ise, Denizbank, Garanti Bankası, QNB Finansbank, HSBC Bankası ve ING Bank’tır. Daha öncede bahsedildiği üzere çalışma verileri Türkiye Bankalar Birliği resmi internet sitesinden alınmış ve en son ulaşılabilen tarihe ait veriler analize tabi tutulmuştur.

Araştırmada 2012-2022 yıllarına ait beş özel sermayeli, beş yabancı sermayeli bankanın finansal oranları kullanılmış ve kullanılan oranların belirlenmesinde literatürden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde banka finansal performans değerlendirilmesinde önemli bir rol alan CAMELS değerlendirme sistemi yapıları

kullanılmıştır. Kullanılan ölçütler ise, aktif kalitesi, likidite, karlılık, sermaye yeterliliği olmuştur. Araştırmada yönetim kalitesi nitel bir ölçüt olduğundan model dışında tutulmuştur.

Yukarıda bahsedildiği gibi çalışmada bankaların belirlenmesinde aktif büyüklüğü baz alındığından daha önce bahsedilmişti ve Tablo 1’de bankalar ve bankalara ait aktif büyüklükleri 2022 yılı itibariyle sunulmuştur.

Tablo 1. Bankalara Ait Aktif Büyüklüğü

Banka Türleri	Aktif Büyüklüğü (milyon TL)
<i>Özel Sermayeli Mevduat Bankaları</i>	
Türkiye İş Bankası	1,408,323
Yapı Kredi Bankası	1,108,094
Akbank	1,075,186
Fiba Banka	74,109
Şekerbank	63,244
<i>Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları</i>	
Türkiye Garanti Bankası	1,152,172
QNB Finansbank	601,755
Denizbank	526,295
ING Bank	98,853
HSBC Bankası	88,040

Araştırmada kullanılan değerlendirme ölçütleri ve ölçütlerin değerlendirilmesinde kullanılan oranlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Finansal Değerlendirme Ölçütleri

Değerlendirme Ölçütleri - Oranlar	Kısaltma	Kaynak
<i>Aktif Kalitesi</i>		
Toplam Krediler/Toplam Varlıklar	TKTV	Akçakanat vd. (2017); Akgül, (2019); Şahbaz (2020); Taysı ve Özgür (2022); TBB, (2022)
Toplam Krediler/Toplam Mevduat	TKTM	
Donuk Alacaklar/Toplam Krediler	DATK	
<i>Likidite</i>		
Likit Aktifler/Toplam Varlıklar	LATV	Doğan (2013); Yılmaz ve Yakut (2021); Özgür (2021); Kaya (2023); TBB (2022)
Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	LAKVYK	
<i>Karlılık</i>		
Net Kar/ Toplam Aktifler	ROA	Gülhan ve Uzunlar (2011); Ege vd. (2015); Saldanlı ve Aydın (2016); Öztürk vd. (2017); Bumin (2023); TBB (2022)
Net Kar/Özkaynaklar	ROE	
<i>Sermaye Yeterliliği</i>		
Özkaynaklar/Piyasa Riski+Operasyonel Risk+Kredi Riski	SY	Kandemir ve Arıcı (2013); Karaçor vd. (2017); Afşar ve Karaçayır (2018); Ertuğrul Ayrancı (2021); TBB (2022)
Özkaynaklar/Toplam Aktifler	ÖTA	

Araştırmanın Hipotezleri literatürden yararlanarak aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

H1_A: Aktif Kalitesi oranlarından Toplam Krediler/Toplam Varlıklar bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H1_B: Aktif Kalitesi oranlarından Toplam Krediler/Toplam Mevduat bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2_A: Likidite oranlarından Likit Aktifler/Toplam Aktifler bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2_B: Likidite oranlarından Likit Aktifler/Toplam Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3_A: Karlılık oranlarından Net Kar/Toplam Aktifler bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3_B: Karlılık oranlarından Net Kar/Toplam Özkaynaklar bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4_A: Sermaye Yeterliliği oranlarından Özkaynaklar/Piyasa Riski+Operasyonel Risk+Kredi Riski bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4_B: Sermaye Yeterliliği oranlarından Özkaynaklar/Toplam Aktifler bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3.2. Analiz Yöntemi ve Değişkenlerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Araştırma yöntemi olarak parametrik hipotez testlerinden olan bağımsız iki örnek t testi uygulanmıştır. Bağımsız iki örnek t testi iki ayrı grubun ortalamalarının karşılaştırılmasında kullanılan bir istatistiksel test tekniğidir (Düzer ve Önce, 2017, s. 642). Bu test yönteminin uygulanması için iki grup örnekleminin kesinlikle birbirinden farklı olması gerekmektedir (Kalaycı, 2010, s. 75). T testi iki örneklem grubu arasında ortalamalar bakımından farklılık olup olmadığının test edilmesi amacıyla kullanılır ve burada önemli olan nokta ise iki grubun karşılaştırılmasına imkan sunmasıdır (Yenice ve Dölen, 2013, s. 207). Parametrik hipotez testlerinde temelde üç varsayım bulunmaktadır. Bunlar; Verilerin oransal veya aralıklı olması, Verilerin normal dağılım özelliği göstermesi ve Grupların varyanslarının eş olmasıdır. Sağlanan varsayımlara ve grup sayısına göre ise kullanılacak test yöntemine karar verilmektedir. Araştırma konusu verilerde tüm varsayımların sağlanması durumunda bağımsız t testi uygulanabilmektedir. İki grup arasında anlamlılığı sınıyan bağımsız iki örnek t testinin hipotezleri aşağıdaki gibi yazılabilmektedir.

$$H_0: B_1 - B_2 = 0 \text{ veya } H_0: B_1 = B_2 = 0$$

Yokluk hipotezi olarak bilinen ve sınanan hipotez iki grup arasında ortalamalar açısından anlamlı bir farklılığın olmadığını ve eşit olduğunu göstermektedir. Araştırmada analiz sonuçlarına yer vermeden önce kullanılan değişkenlerin tanımlayıcı istatistik değerleri sunulmuş ve değerler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Özel ve Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Rasyolar	TKTV	TKTM	DATK	LATV	LAKVYK	ROA	ROE	SY	ÖKTV
<i>Özel Sermayeli Mevduat Bankaları</i>									
Ortalama	63,96	103,51	4,13	21,20	39,40	1,57	14,86	16,85	10,43
Maksimum	82,60	124,80	13,10	39,70	71,20	6,70	60,30	24,60	15,10
Minimum	49,80	74,00	0,90	11,70	19,50	-2,20	-31,40	13,10	5,20
Menzil	32,80	50,80	12,20	28,00	51,70	8,90	91,70	11,50	9,90
Standart Sapma	7,25	12,75	2,32	6,55	13,10	1,34	13,46	3,05	2,40
<i>Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları</i>									
Ortalama	62,05	97,20	4,82	25,61	44,46	1,49	14,26	17,51	12,93
Maksimum	75,00	122,20	10,40	50,60	78,30	6,10	51,90	26,80	39,70
Minimum	39,40	51,40	0,40	12,50	22,20	-1,30	-14,40	12,60	6,00
Menzil	35,60	70,80	10,00	38,10	56,10	7,40	66,30	14,20	33,70
Standart Sapma	6,67	18,86	2,18	8,91	13,39	1,12	11,94	2,78	5,19

Tablo 3'te özel ve yabancı sermayeli bankaların çalışmada kullanılan oranlarının tanımlayıcı istatistikleri görülmektedir. Aktif kalitesi için kullanılan rasyolardan TKTV incelendiğinde özel sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalardan daha yüksek oranda bir TKTV değerinin olduğu görülmektedir. Bu durum bize özel

sermayeli bankaların toplam kullandıkları kredilerin toplam varlıkları içindeki oranının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak oranlar değerlendirildiğinde iki banka grubu için bu değer bakımından yüksek bir farklılık olmadığı söylenebilir. Bankanın yine aktif kalitesini gösteren oranlardan biri olan TKTM değerinin de özel sermayeli bankalarda daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu oran bize bankaların birincil kaynağı olan mevduatlarının ne oranda krediye dönüştürüldüğünü gösteren bir değerken yüksek olması başarının da yüksek olduğunu gösterebilmektedir. Bir diğer önemli aktif kalitesi göstergesi DATK rasyosudur. Bu rasyo bankanın kredilerinin ne kadarının donuk alacak olduğunu göstermekte ve bu oranın artması alacakların tahsilinde sorunlar yaşandığını göstermektedir. İki banka grubu açısından incelendiğinde oranların birbirine çok yakın olduğunu ancak yabancı sermayeli bankalarda bu ortalamanın biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum yabancı sermayeli bankaların kullandırmış oldukları kredilerin tahsisinde daha fazla sorun yaşadıklarının bir göstergesi niteliğindedir. Çalışmada kullanılan bir diğer değerlendirme ölçütlerinden olan likidite yapısı için LATV oran ortalamaları banka grupları bazında incelendiğinde yabancı sermayeli bankaların likidite düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bankalarda yüksek likiditenin önemli avantajlar sağlamanın yanında bir de dezavantajlı yönleri bulunmaktadır. Yüksek likidite işletmelerde karlılığın azalmasına neden olabilmektedir. LAKVYK oranı likiditeyi ölçen bir diğer göstergedir. Banka grupları bazında yine yabancı sermayeli bankaların özel sermayeli bankalardan daha fazla düzeyde likit aktifleriyle kısa vadeli almış oldukları borçlarını karşılama gücü bulunmaktadır. Bankalarda karlılık değerlendirme oranlarından biri olan ROA incelendiğinde özel sermayeli bankaların aktiflerinden daha yüksek karlılık yarattığı gözlemlerken, gruplar bazında bu değer açısından çok yüksek bir farklılığın olmadığı da görülmektedir. Bir diğer karlılık göstergesi olan ROE değerlendirildiğinde özel sermayeli bankaların daha yüksek özkaynak karlılığı olduğu görülmüştür. Son değerlendirme ölçütü olan sermaye yeterliliği açısından bankalar analize tabi yıllar bazında değerlendirildiğinde her iki oran bakımından da yabancı sermayeli bankaların sermaye yeterliliği açısından daha iyi oldukları görülmüştür.

Özel ve yabancı sermayeli bankaların oranlarının yıllar itibarıyla değişkenliklerini gösteren standart sapmaları incelendiğinde her iki banka grubu bazında da TKTV (Toplam Krediler/Toplam Varlıklar) olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin uygulanan para politikası nedeniyle değişkenlik gösteren faiz oranları kaynaklı olduğu düşünülebilir. LAKVYK rasyosunun da her iki grup bazında yıllar itibarıyla yüksek değişkenlik gösterdiği gözlenirken, karlılık oranlarından ROE rasyosunun da değişkenliğinin yüksek olduğu görülmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmada daha önce de bahsedildiği gibi bağımsız iki örnek t testi analiz yöntemi uygulanmıştır. Testin uygulanmasından önce varsayımların sağlanması gerekmektedir. Bu açıdan değişkenlere normallik testi uygulanmıştır. Normallik testi sonuçları ise Tablo 4'te belirtilmiştir. Normallik testine ait hipotezler ise aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H_0 : Değişken normal dağılıyor

H_1 : Değişken normal dağılmıyor

Tablo 4. Normallik Testi Sonuçları

Değişken	Olasılık	Karar
TKTV	0,193	H_0 Kabul
TKTM	0,058	H_0 Kabul
DATV	0,960	H_0 Kabul
LATV	0,178	H_0 Kabul
LAKVYK	0,744	H_0 Kabul
ROA	0,682	H_0 Kabul
ROE	0,902	H_0 Kabul
SY	0,325	H_0 Kabul
ÖZTV	0,058	H_0 Kabul

Türk Bankacılık sektöründe faaliyette bulunan özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının finansal durumları, aktif kalitesi, likidite, karlılık ve sermaye yeterliliği bazında ortalama farklılıkları açısından karşılaştırılmıştır.

Tablo 5. Aktif Kalitesi

Rasyolar	t	df	Olasılık	Ortalama Farkı
TKTV	1,439	108	0,153	1,912
TKTM	2,057	108	0,042	6,312
DATK	-1,602	108	0,112	-0,687

Özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının aktif kalitesi açısından anlamlı farklılığın yalnızca Toplam Krediler/Toplam Mevduat (TKTM) rasyosunda olduğu görülmüştür ($0,042 < 0,05$) Diğer iki grup arasında Toplam Krediler/Toplam Varlıklar (TKTV) ile Donuk Alacaklar/Toplam Krediler açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Grup bazında değerlendirilen TKTM oranında özel sermayeli bankaların daha yüksek performans gösterdiği görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 6. Likidite

Rasyolar	t	df	Olasılık	Ortalama Farkı
LATV	-2,955	108	0,004	-4,407
LAKVYK	-2,002	108	0,048	-5,058

Bankaların likidite açısından performansları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının testi için iki adet rasyo kullanılmıştır. Likit Aktifler/ Toplam Varlıklar (LATV) rasyosu açısından incelendiğinde iki grup arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ($0,004 < 0,05$) ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının likidite performansının özel sermayeli mevduat bankalarından daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 3). Benzer şekilde Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar (LAKVYK) rasyosu bakımından gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür ($0,048 < 0,05$) ve yabancı sermayeli bankaların likidite performansı bakımından daha iyi oldukları görülmüştür.

Tablo 7. Karlılık

Rasyolar	t	df	Olasılık	Ortalama Farkı
ROA	0,347	108	0,729	0,082
ROE	0,246	108	0,806	0,596

Bankaların karlılık performanslarının göstergesi olan Net Kar/Toplam Aktifler (ROA) ve Net Kar/Toplam Özkaynaklar (ROE) rasyoları bakımından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($0,729; 0,806 > 0,05$).

Tablo 8. Sermaye Yeterliliği

Rasyolar	t	df	Olasılık	Ortalama Farkı
SY	-1,170	108	0,244	-0,650
ÖKTV	-3,243	108	0,002	-2,50

Bankaların önemli bir performans göstergesi olan sermaye yeterlilik oranları iki banka grubu açısından değerlendirilmiş ve Sermaye Yeterlilik (SY) oranı açısından özel ve yerli sermayeli mevduat bankaları açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken, Özkaynaklar /Toplam Varlıklar (ÖKTV) bakımından iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($0,002 < 0,05$). Yabancı sermayeli bankaların Toplam Varlıklar içerisinde buldukları özkaynak ağırlığı açısından daha iyi performans gösterdikleri görülmüştür.

5. SONUÇ

Bankalar finansal piyasaların en etkin finansal kurumlarından. Tasarruf sahiplerinden topladıkları fonları yatırım yapan kurumlara aktararak fonların etkin ve verimli bir şekilde dağılımını sağlamaktadırlar. Ekonomik büyüme ve kalkınma açısından bu denli önemli olan finansal kurumların finansal krizlere karşı dayanıklılıkları da önem kazanmaktadır. Son yıllarda Türk bankacılık sektöründe yabancı sermayeli bankaların sayısının giderek arttığı görülmüş ve bu nedenlerden dolayı çalışmada yabancı sermayeli ve özel sermayeli mevduat bankalarının finansal performansları karşılaştırılmıştır.

Bu araştırmada Türkiye’de faaliyette bulunan ve Türkiye Bankalar Birliği verilerine göre aktif büyüklüğü en yüksek olan beş özel sermayeli ve beş yabancı sermayeli mevduat bankası verileri kullanılmıştır. Çalışmada 2012-2022 yılları arasında ilişkin verileri alınan bankaların aktif kalitesi, likiditesi, karlılık ve sermaye yeterlilikleri çeşitli finansal oranlar yardımıyla incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Analiz yöntemi olarak bağımsız iki örnek t testi uygulanmıştır.

Araştırma bulgularına göre aktif kalite açısından elde edilen bulgular da sermaye yeterliliği bakımından özel sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalara göre performansının daha düşük olduğu Kevser (2021), Akyüz ve Emir (2021) ve Kararca vd. (2019), Dinçer ve Görener (2011)’in çalışmaları ile uyumlu bulunmuştur. Karlılık açısından yabancı sermayeli ve özel sermayeli bankaların performanslarında anlamlı bir farklılık bulunmazken elde edilen bulgular özkaynak karlılığı açısından yabancı sermayeli bankaların performansının yüksek olduğu sonucuna ulaşan Arslan ve Bora (2021) ve Balaj (2015)’in çalışmalarından farklı bir şekilde bulunmuştur. Aktif kalitesi performansı kriteri olan Toplam Krediler/Toplam Mevduat açısından özel sermayeli mevduat bankalarının daha iyi performans gösterdiği bulgusu Ege vd. (2015) ve Berger vd. (2005)’in bulgularıyla benzer iken, Akyüz ve Emir (2018) ile Balaj (2015)’in çalışmalarıyla zıt yönlü bulunmuştur. Araştırmada likidite ölçütü olarak kullanılan rasyolara göre yabancı sermayeli bankaların likiditelerinin özel sermayeli bankaların likiditesinden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu bulgu, Berger vd. (2005)’nin çalışması ile zıt yönlü bulunmuşken, Akyüz ve Emir (2018), Ege vd. (2015) ile Dinçer ve Görener (2011)’in çalışmalarıyla aynı şekilde gerçekleşmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgular Türk bankacılık sektörü açısından önemli sonuçlar sunmuştur. Bankaların gruplar bazında finansal durumlarının değerlendirilmesi finansal dayanıklılık anlamında önemli bir veri niteliği taşımaktadır. Daha sonraki çalışmalarda güncel veriler ve sahiplik yapıları açısından farklı ülke banka sistemleri için karşılaştırmalar yapılarak analizler yapılabilir.

YAZARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazar, çalışmanın tümüne tek başına katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Afşar, A. ve Karaçayır, E. (2018). Türk bankacılık sektöründe sermaye yeterlilik oranının belirleyicileri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 149-160.
- Akçakanat, Ö., Eren, H., Aksoy, E. ve Ömürbek, V. (2017). Bankacılık sektöründe ENTROPI ve WASPAS yöntemleri ile performans değerlendirmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 285-300.
- Akgül, Y. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemleriyle Türk bankacılık sisteminin 2010-2018 Yılları arasındaki performansının analizi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(4), 567-582.
- Akyüz, G. Ç. ve Emir, M. (2018). Türkiye’deki mevduat bankalarının finansal performans değerlendirilmesi: CAMELS yaklaşımı. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 7-26.
- Alev, N. (2023). Likidite riski ve finansal performans ilişkisi: Özel ve yabancı sermaye bankalar için karşılaştırmalı bir analiz. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), 600-635.
- Altumur, N., Karaca, S. S. ve Güvemli, B. (2018). Türkiye’deki yabancı sermayeli bankaların CAMELS analizi ile performanslarının ölçülmesi. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 6(1), 57-65.

- Arslan, E. ve Bora, Ö. Ü. A. (2021). Türkiye’de faaliyette bulunan yatırım bankalarının performanslarının duPont sistemine göre analizi: 2015-2020. *Cataloging-In-Publication Data*, 300.
- Aytekin, G. K. (2018). Türkiye’de sermaye piyasaları ve borsaların gelişim süreci. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(9), 150-176.
- Balaj, D. (2015). A comparison of financial performance of domestic and foreign banks in Kosovo by using duPont model. *Economica*, 11(6), 71-86.
- Berger, A. N., Clarke, G. R., Cull, R., Klapper, L. Ve Udell, G. F. (2005). Corporate governance and bank performance: A joint analysis of the static, selection, and dynamic effects of domestic, foreign, and state ownership. *Journal of Banking and Finance*, 29(8-9), 2179-2221.
- Bumin, M. (2007). The determinants of foreign bank entry to the Turkish banking sector. *Banks and Bank Systems*, 2(4), 84-92.
- Bumin, M. (2023). Türk bankacılık sektöründe mevduat bankalarının karlılık performansını etkileyen faktörlerin panel regresyon analizi ile belirlenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (100), 135-152.
- Crystal, J. S., Dages, B. G. ve Goldberg, L. S. (2002). Has foreign bank entry led to sounder banks in Latin America. *Current Issues in Economics and Finance*, 8(1), 1-6.
- Çalışkan, E., ve Eren, T. (2016). Bankaların performanslarının çok kriterli karar verme yöntemiyle değerlendirilmesi. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 85-107.
- Çerçi, G. (2011). *Bankalarda karlılık analizi: Türk bankacılık sektörü üzerine bir uygulama* [Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Çilek, A. ve Karavardar, A. (2023). Hibrit entropi ve EATWIOS teknikleri ile Türk kamu bankalarının verimlilik analizi. *Business and Management Studies: An International Journal*, 11(1), 136-151.
- Daver, G. (2020). TOPSIS yöntemiyle banka performans analizi: CAMELS bileşenleri temelinde bir önerme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(43), 181-198.
- Demir, Z. (2018). *Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) finansal problemlerin çözümünde girişim sermayesi fonlarının önemi ve rolü: Katılım bankacılığına yeni bir model önerisi* [Doktora Tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Demirci, F. (2023). Mülkiyet yapılarına göre Türk bankacılık sektörünün yönetim yeterliliği performansının Entropi-MARCOS yöntemiyle analizi. *Verimlilik Dergisi*, 57(2), 327-342.
- Demirel, E., Atakişi, A. ve Abacıplu, S. (2013). Bankacılık faaliyet oranlarının panel veri analizi: Türkiye’deki kamu, özel ve yabancı sermayeli bankaların durumu. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (59), 101-112.
- Diñçer, H. ve Görener, A. (2011). Analitik hiyerarşi süreci ve Vikor tekniği ile dinamik performans analizi: Bankacılık sektöründe bir uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler*, 10(19), 109-127.
- Doğan, M. (2013). Katılım ve geleneksel bankaların finansal performanslarının karşılaştırılması: Türkiye örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (58), 175-188.
- Dursun, G. D. ve Bozkır, B. (2018). Türkiye’de faaliyet gösteren ticari bankaların aktif kalitesinin TOPSIS yöntemi ile ölçümü. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 243-258.

- Düzer, M. ve Önce, S. (2017). Kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması ve finansal performans: BİST’te işlem gören şirketler için karşılaştırmalı bir analiz. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 637-648.
- Ege, İ., Topaloğlu, E. ve Karakozak, Ö. (2015). CAMELS performans değerlendirme modeli: Türkiye’deki mevduat bankaları üzerine ampirik bir uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(4), 109-126.
- Ergün, S. ve Gökdemir, L. (2010). Küresel krizin Türkiye’nin dış ticaretine etkisi. *Turgut Özal Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Kongresi*, (s. 2107-2123).
- Ersoy, B. (2017). *Finansal istikrarın sağlanmasında finansal sistemin rolü* [Yüksek Lisans Tezi]. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.
- Ertuğrul Ayrancı, A. (2021). Sermaye yeterliliğini etkileyen faktörlerin panel regresyon yardımıyla belirlenmesi: Mevduat bankaları örneği. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 5(9), 289-303.
- Gazel, Y. H., Altınrmak, S. ve Karamaşa, Ç. (2021). Türkiye’de faaliyet gösteren ticari bankaların çok kriterli karar verme yöntemlerine göre performanslarının sıralanması. *Sosyoekonomi*, 29(48), 161-180.
- Gülhan, Ü. ve Uzunlar, E. (2011). Bankacılık sektöründe kârlılığı etkileyen faktörler: Türk bankacılık sektörüne yönelik bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1).
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım.
- Kandemir, T. ve Arıcı, A. (2013). Mevduat bankalarında CAMELS performans değerlendirme modeli üzerine karşılaştırmalı bir çalışma (2001-2010). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 61-87.
- Kara, B. Ş. (2019). *Türkiye ve dünyada gölge bankacılık uygulamaları, 2008 küresel Finansal Krizdeki rolü, İslami bankacılık ile ilişkisi* [Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Karaca, S. S. ve Altemur, N. ve Çevik, M. (2019). Türkiye’deki mevduat bankalarının CAMELS analizi ile finansal performans ölçümü. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 2(2), 130-148.
- Karataş, Y. (2015). *Ticari bankalarda kârlılığı belirleyen faktörler: Türk ticari bankacılık sektörü üzerine bir uygulama* [Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Kaya, Y. T. (2001). Türk bankacılık sektöründe CAMELS analizi. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, *MSPD Çalışma Raporları*, 6, 1-20.
- Kaya, G. A. (2023). Kamu ve özel sermayeli ticari bankaların finansal performanslarının TOPSİS yöntemi ile analiz edilmesi. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 22(68), 75-90.
- Kevser, M. (2021). Banka türlerinin karşılaştırmalı finansal performans analizi: Türkiye için ampirik bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23(1), 61-80.
- Özgür, E. (2021). Yabancı sermayeli mevduat bankalarının bileşen faktör odaklı CAMELS performans analizi. *PressAcademiaProcedia*, 14(1), 57-63.
- Öztürk, D., Canbaz, M. F. ve Gür, M. (2017). Katılım bankaları ile mevduat bankalarının 2009-20016 yılları etkinliklerinin VZA ile karşılaştırılması. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları*, 1, 328-337.

- Taysı, K. ve Özgür, E. (2022). Yabancı sermayeli mevduat bankalarının aktif kalitesine etki eden faktörlerin bilinmesi için panel veri uygulaması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (61), 175-198.
- Saldanlı, A. ve Aydın, M. (2016). Bankacılık sektöründe karlılığını etkileyen faktörlerin panel veri analizi ile incelenmesi: Türkiye örneği. *Ekonometri ve İstatistik Dergisi*, (24), 1-9.
- Şahbaz, O. F. (2020). *Türkiye'deki özel ve kamu sermayeli mevduat bankalarının CAMELS yaklaşımı ile performans analizi* [Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Uslu, A. (2019). Türkiye'deki yabancı sermayeli bankaların CAMELS analizi ile performanslarının ölçümü. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (82), 199-220.
- Yılmaz, Ö. ve Yakut, E. (2021). Entropi temelli TOPSIS ve VIKOR yöntemleri ile bankacılık sektöründe finansal performans değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35(4), 1297-1321.